Warszawa, 15.05.2026 r.

Opinia ekspercka koalicji organizacji pozarządowych
(Fundacja Atalaya, Fundacja Dobrych Inicjatyw, Fundacja Po Drugie, Fundacja Samodzielni Robinsonowie, Fundacja Szczęśliwej Drogi, Towarzystwo Nasz Dom)
do **projektu ustawy z dnia 20 marca 2026 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw**

Proponowane brzmienie zapisu Art. 139f. 1 przez MRPiPS:

Art. 139f. 1. *Opiekunem usamodzielnienia może być osoba, która poprzez swoje predyspozycje, doświadczenie lub wykształcenie daje rękojmię długofalowej realizacji działań przyczyniających się do uzyskania przez osobę usamodzielnianą samodzielności,*

oraz która:

1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest ani nie była jej zawieszona ani ograniczona;

2) wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego.

Stanowisko i propozycja koalicji NGOs.:

I. Uzasadnienie merytoryczne (Ratio legis)

Projektowane przez resort brzmienie art. 139f powiela dotychczasową, nieefektywną konstrukcję prawną, która w praktyce wykazuje cechy pozorności. Diagnoza środowisk eksperckich (NGO), ośrodków akademickich oraz samych beneficjentów systemu wskazuje, że proces usamodzielnienia wymaga przejścia od modelu „opiekuńczego" do modelu „wspierającego".

Kluczowym argumentem za zmianą jest konieczność profesjonalizacji tej funkcji. Obecne odwołanie do „predyspozycji" jest pojęciem niedookreślonym i prawnie nieweryfikowalnym. Wprowadzenie obligatoryjnych szkoleń, certyfikacji oraz mechanizmów superwizji jest niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa i realnego wsparcia wychowanków. Natomiast zmiana nomenklatury na „Asystent Usamodzielnienia" oddaje podmiotowy charakter relacji z osobą pełnoletnią i koresponduje z nowoczesnymi standardami pracy socjalnej.

II. Postulaty legislacyjne i propozycje zmian

1. **Zmiana terminologiczna**
   W całej ustawie oraz w akcie zmieniającym należy dokonać zamiany pojęcia „opiekun usamodzielnienia" na **„asystent usamodzielnienia"** we wszystkich przypadkach.

2. **Propozycja brzmienia art. 139f (redefinicja wymogów):**
   Nadaje się nowe brzmienie art. 139f ust. 1 oraz dodaje się ust. 4, 5 i 6 w brzmieniu:

Art. 139f. 1. Asystentem usamodzielnienia może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo i daje rękojmię należytego wykonywania zadań asystenta, a ponadto spełnia łącznie następujące warunki:

1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest ani nie była jej zawieszona ani ograniczona;

2) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek wynika z tytułu egzekucyjnego;

3) posiada wykształcenie co najmniej średnie lub średnie branżowe oraz udokumentowane kompetencje w zakresie pracy z młodzieżą, lub

4) posiada ważny certyfikat potwierdzający nabycie umiejętności, o którym mowa w ust. 5, uzyskany po ukończeniu szkolenia dla asystentów usamodzielnienia;

3. Delegacja ustawowa (nowy ustęp w art. 139f):

5) Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, zakres programowy, czas trwania oraz metodologię szkolenia dla asystentów usamodzielnienia, a także tryb wydawania i odnawiania certyfikatów, kierując się potrzebą zapewnienia wysokiej jakości wsparcia osób usamodzielnianych;

6) Termin wydania rozporządzenia: do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

4. Obligatoryjne wsparcie i superwizja (nowy przepis):

W rozdziale dotyczącym zadań powiatu (PCPR) należy dodać przepis nakładający obowiązek zapewnienia asystentom usamodzielnienia dostępu do:

- superwizji pracy asystenckiej,
- grup wsparcia,
- szkoleń podnoszących kwalifikacje.

Zapis uzupełniający:

„W przypadku braku możliwości zapewnienia wsparcia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, przez kadrę własną jednostki, powiat jest obowiązany do sfinansowania tych usług u podmiotów zewnętrznych.”

5. Instytucja Asystenta Zawodowego:

„W każdym PCPR zatrudnia się co najmniej jednego asystenta usamodzielnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (asystent zawodowy).”

6. Ewolucja Indywidualnego Planu Usamodzielnienia (IPU):

Należy zmienić charakter prawny IPU z dokumentu planistycznego na **kontrakt trójstronny**.

„IPU określa szczegółowe zadania i zakres odpowiedzialności osoby usamodzielnianej, asystenta usamodzielnienia oraz koordynatora pieczy zastępczej lub pracownika socjalnego. Plan wymaga podpisu wszystkich stron pod rygorem nieważności i stanowi zobowiązanie do realizacji zawartych w nim postanowień."

III. Przepisy przejściowe i dostosowawcze

W art. [X] ustawy nowelizującej należy wskazać:

1) Osoby pełniące funkcję asystenta usamodzielnienia w dniu wejścia w życie ustawy mogą kontynuować zadania jako asystenci usamodzielnienia, pod warunkiem uzyskania certyfikatu w terminie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia, o którym mowa w art. 139f ust. 4;
2) Certyfikat asystenta usamodzielnienia wydaje się na okres 3 lat. Po upływie tego terminu wymagane jest przejście szkolenia uzupełniającego (recertyfikacja).

Uwaga legislacyjna:

Powyższe zmiany wymagają również korelacji z przepisami o finansowaniu zadań własnych powiatu, aby zapewnić środki na nowe etaty asystentów zawodowych oraz koszty superwizji. Dodatkowy koszt związany z procesem szkoleń asystentów usamodzielnienia oraz obowiązku, aby przy każdym PCPR był min. jeden zawodowy asystent usamodzielnienia, nie spowoduje znaczącego wzrostu kosztów ponoszonych w całym systemie pieczy zastępczej, a znacząco może podnieść jakość tego procesu, a tym samym minimalizować ewentualne koszty ponoszone - przez system opieki społecznej i zdrowia – przy ewentualnych kryzysach osoby usamodzielniającej się i fiasku procesu usamodzielnienia.

Procedury zmiany asystenta usamodzielnienia, nadzoru nad jego pracą oraz obligatoryjnego podnoszenia kwalifikacji.

Stanowisko i propozycja koalicji NGOs.:

I. Uzasadnienie merytoryczne

Wprowadzenie procedury weryfikacji przyczyn zmiany asystenta usamodzielnienia ma na celu ochronę trwałości procesu usamodzielnienia. Jednocześnie, wprowadzenie systemowego nadzoru i wsparcia merytorycznego ze strony organizatora pieczy zastępczej (PCPR) gwarantuje standaryzację jakości świadczonej pomocy. Proponowane zmiany mają charakter stabilizujący i rozwojowy dla obu stron relacji asystenckiej.

II. Postulaty legislacyjne i propozycje zmian (nowelizacja art. 139f i nast.)

1. **Procedura zmiany asystenta (nowy ustęp w art. 139f):**

   8) Osoba usamodzielniana może wystąpić z umotywowanym wnioskiem o zmianę asystenta usamodzielnienia;

   9) Przed podjęciem decyzji o zmianie asystenta, o którym mowa w ust. 8, PCPR dokonuje weryfikacji przyczyn wniosku. Weryfikacja obejmuje w szczególności:

   1. opinię psychologa dotyczącą zasadności zmiany w kontekście celów określonych w indywidualnym planie usamodzielnienia.
   2. przeprowadzenie postępowania mediacyjnego między osobą usamodzielnianą a dotychczasowym asystentem, mającego na celu wyjaśnienie podłoża konfliktu lub braku współpracy.
   3. odmowa zmiany asystenta następuje w drodze rozstrzygnięcia, jeżeli analiza wykaże, że przyczyny wniosku są sprzeczne z interesem osoby usamodzielnianej lub wynikają wyłącznie z dążenia do uniknięcia realizacji założeń indywidualnego planu usamodzielnienia.

2. **Monitoring i koordynacja (nowe zadania powiatu):**

   Art. [X]. 1) Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza pracownika pełniącego funkcję koordynatora asystentów usamodzielnienia;

   2) Do zadań koordynatora, o którym mowa w ust. 1, należy w szczególności:

   1. monitorowanie efektywności pracy asystentów usamodzielnienia.
   2. okresowa ewaluacja realizacji indywidualnych planów usamodzielnienia w zakresie zadań asystenta.
   3. organizowanie wsparcia merytorycznego dla asystentów, w tym warsztatów podnoszących kompetencje oraz grup wsparcia.

3. **Obligatoryjny rozwój kompetencji (wzmocnienie wymogów):**

   Art. 139f ust. 10) Asystent usamodzielnienia jest obowiązany do systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych w formach dostosowanych do indywidualnych potrzeb, uzgodnionych z koordynatorem, o którym mowa w art. [X]. Udział w procesie doskonalenia zawodowego jest warunkiem utrzymania ważności certyfikatu, o którym mowa w ust. 4.

Uwaga legislacyjna:

- **Systematyka:** Postulat dotyczący mediacji i opinii psychologa został ujęty jako procedura wyjaśniająca, co zapobiega arbitralności decyzji administracyjnych.
- **Precyzja:** Wprowadzenie pojęcia „koordynatora asystentów usamodzielnienia" pozwala na wyraźne oddzielenie funkcji koordynatora pieczy zastępczej (pracującego z rodziną/dzieckiem) od funkcji wspierającej samych asystentów.
- **Sankcyjność:** Zapis o uzależnieniu ważności certyfikatu od udziału w doskonaleniu zawodowym tworzy realny mechanizm egzekwowania jakości, a nie tylko martwy przepis deklaratywny.

Standaryzacji i merytorycznego zakresu zindywidualizowanej diagnozy sytuacji dziecka (art. 139aa).

Proponowane brzmienie zapisu Art. 139aa 1 przez MRPiPS:

„Art. 139aa. 1. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zespół do spraw okresowej oceny dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, podczas dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka bezpośrednio przed ukończeniem przez dziecko 16. roku życia, opracowuje, we współpracy w szczególności z dzieckiem oraz ze specjalistami w zakresie szkolnictwa, rozwoju zawodowego, a także rynku pracy, zindywidualizowaną diagnozę sytuacji dziecka.

2. Zindywidualizowana diagnoza sytuacji dziecka zawiera w szczególności opis jego potrzeb i oczekiwań, mocnych stron oraz obszarów wymagających wsparcia, a także sytuacji rodzinnej, psychospołecznej oraz predyspozycji zawodowych, sporządzony pod kątem rozpoczęcia procesu usamodzielnienia. 3. Zindywidualizowaną diagnozę sytuacji dziecka, organizator rodzinnej pieczy zastępczej przekazuje rodzinie zastępczej lub osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, w której dziecko przebywa.

4. Zindywidualizowaną diagnozę sytuacji dziecka, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zespół do spraw okresowej oceny dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, przekazuje dziecku oraz opiekunowi usamodzielnienia po jego wyznaczeniu.”

Stanowisko i propozycja koalicji NGOs.:

I. Uzasadnienie merytoryczne

Proponowane brzmienie art. 139aa jest zbyt ogólnikowe, co niesie ryzyko tworzenia dokumentacji o charakterze formalnym, a nie merytorycznym. Aby proces usamodzielnienia był skuteczny, diagnoza musi stać się narzędziem operacyjnym. Wprowadzenie obligatoryjnych obszarów diagnostycznych (m.in. kapitał społeczny, zdrowie psychiczne, kompetencje finansowe) pozwoli na realną ocenę gotowości wychowanka do dorosłego życia.

Kluczowym elementem jest także zasada partycypacji podmiotowej dziecka – diagnoza nie może być sporządzona „o dziecku”, lecz „z dzieckiem”. Włączenie mechanizmu mapowania relacji społecznych (kapitał relacyjny) oraz regularna aktualizacja dokumentu przez Asystenta Usamodzielnienia zapewni dynamikę procesu i dostosowanie wsparcia do zmieniających się potrzeb.

II. Propozycje zapisów legislacyjnych (nowelizacja art. 139aa)

1. **Zmiana brzmienia art. 139aa ust. 1 i 2 (partycypacja i zakres):**

   Art. 139aa. 1) [..] opracowuje, przy czynnym udziale dziecka oraz we współpracy w szczególności ze specjalistami [..] zindywidualizowaną diagnozę sytuacji dziecka.

2) Zindywidualizowana diagnoza sytuacji dziecka stanowi kompleksową ocenę gotowości do usamodzielnienia i obejmuje w szczególności obszary:

   1. **dobrostanu psychospołecznego i zdrowia:** ocenę zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym mechanizmy radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych oraz identyfikację potrzeb terapeutycznych;

   2. **kapitału relacyjnego:** identyfikację osób tworzących sieć wsparcia społecznego (rodzina, rówieśnicy, mentorzy) wraz z załączoną mapą relacji wspierających i zagrażających oraz analizę kompetencji w zakresie tworzenia trwałych, bezpiecznych relacji;

   3. **autonomii życiowej:** ocenę umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych, w tym kompetencji w zakresie zarządzania budżetem domowym i planowania wydatków;

   4. **perspektyw bytowych:** analizę możliwości zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych po opuszczeniu pieczy;

   5. **edukacji i aktywizacji zawodowej:** określenie ścieżki kształcenia oraz gotowości do łączenia nauki z pracą zarobkową, z uwzględnieniem wpływu zatrudnienia na pobierane świadczenia;

   6. **prawny:** analizę sytuacji prawnej, w tym toczących się postępowań sądowych i administracyjnych.

   7. oraz inne obszary istotne z punktu widzenia procesu usamodzielnienia.

2. **Przekazanie dokumentacji (zmiana ust. 4):**

   4) Zindywidualizowaną diagnozę [..] przekazuje wychowankowi oraz asystentowi usamodzielnienia niezwłocznie po jego wyznaczeniu. Wraz z diagnozą asystentowi przekazuje się wykaz wniosków diagnostycznych oraz rekomendowany zbiór celów i zadań do uwzględnienia w indywidualnym planie usamodzielnienia.

3. Mechanizm aktualizacji (nowy ustęp):

   5) Asystent usamodzielnienia, w porozumieniu z osobą usamodzielnianą, dokonuje okresowej aktualizacji diagnozy, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. Aktualizacja odnosi się do postępów w realizacji celów oraz nowych okoliczności faktycznych w obszarach wymienionych w ust. 2.

4. **Delegacja ustawowa (uzupełnienie):**

   6) Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzór kwestionariusza zindywidualizowanej diagnozy sytuacji dziecka, uwzględniając konieczność zapewnienia czytelności i wysokiego stopnia szczegółowości informacji niezbędnych do podjęcia procesu usamodzielnienia.

Uwaga legislacyjna:

- **Dyrektywa kompletności:** Poprzez wyliczenie konkretnych obszarów (pkt 1-7) eliminujemy dowolność organów w interpretacji pojęcia „diagnoza".
- **Załącznik techniczny:** Wprowadzenie „mapy relacji" do treści ustawy nadaje temu narzędziu rangę dokumentu urzędowego, co zobowiązuje PCPR do rzetelnego zbadania otoczenia dziecka.
- **Ciągłość procesu:** Nałożenie obowiązku aktualizacji co 6 miesięcy sprawia, że diagnoza nie jest dokumentem jednorazowym („martwym"), lecz żywym narzędziem monitorowania rozwoju wychowanka.
- **Aspekt finansowy:** Wyraźne wskazanie na potrzebę wyjaśnienia kwestii łączenia pracy ze świadczeniami (ust. 2 pkt 5) realizuje postulat edukacyjny i zapobiega wykluczeniu ekonomicznemu młodych dorosłych.

Etapowości tworzenia Indywidualnego Programu Usamodzielnienia (IPU) – art. 139h.

Proponowane brzmienie zapisu Art. 139h 1 przez MRPiPS:

Art. 139h. 1. Osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem usamodzielnienia w terminie do 1. miesiąca od dnia zatwierdzenia opiekuna usamodzielnienia, na podstawie zindywidualizowanej diagnozy sytuacji dziecka, o której mowa w art. 139aa, opracowuje indywidualny program usamodzielnienia.

Stanowisko i propozycja koalicji NGOs.:

I. Uzasadnienie merytoryczne

Dotychczasowy, miesięczny termin na opracowanie pełnego IPU jest w praktyce zbyt krótki, by nowo powołany asystent (opiekun) mógł rzetelnie zweryfikować diagnozę i wspólnie z wychowankiem wypracować realistyczne cele. Proponowana dwuetapowość (plan wstępny i plan finalny) pozwala na:

- **Pogłębioną analizę:** Pierwsze 3 miesiące służą weryfikacji założeń diagnozy w praktyce.
- **Budowanie sprawstwa:** Wychowanek ma czas na oswojenie się z wizją samodzielności, co zwiększa szansę na to, że IPU stanie się realnym kontraktem, a nie narzuconym schematem.
- **Elastyczność:** Półroczny termin na wersję finalną koreluje z postulatem aktualizacji diagnozy i pozwala na precyzyjne określenie zasobów (mieszkaniowych, zawodowych).

II. Propozycja zapisu legislacyjnego (nowelizacja art. 139h)

Art. 139h. 1. Osoba usamodzielniana wspólnie z asystentem usamodzielnienia, na podstawie zindywidualizowanej diagnozy sytuacji dziecka, o której mowa w art. 139aa, opracowuje:

1) W terminie do 3 miesięcy od dnia wyznaczenia asystenta usamodzielnienia-wstępny indywidualny program usamodzielnienia, określający kierunki działań i najpilniejsze potrzeby;
2) W terminie do 6 miesięcy od dnia wyznaczenia asystenta usamodzielnienia-ostateczny indywidualny program usamodzielnienia, stanowiący wiążący harmonogram działań, określający cele, terminy ich realizacji oraz odpowiedzialność stron kontraktu.
3) Program, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, podlega zatwierdzeniu przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby usamodzielnianej przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Uwaga legislacyjna:

- **Precyzja terminologiczna:** Rozróżnienie na program „wstępny” i „ostateczny” wprowadza jasną hierarchię dokumentów i zapobiega paraliżowi decyzyjnemu w początkowej fazie usamodzielnienia.
- **Realizm procesowy:** Wydłużenie terminów (3 i 6 miesięcy) dostosowuje literę prawa do realiów pracy socjalnej i psychopedagogicznej.
- **Charakter kontraktowy:** Poprzez odniesienie do „odpowiedzialności stron” w ust. 1 pkt 2, wzmacniamy charakter IPU jako trójstronnego kontraktu (wychowanek–asystent–PCPR).

Procedury wyznaczania asystenta usamodzielnienia w przypadku braku wskazania kandydata przez wychowanka (art. 139e).

Proponowane brzmienie zapisu Art. 139e przez MRPiPS:

Art. 139e. 1. Osoba usamodzielniana w terminie do 3 miesięcy od ukończenia przez nią 16. roku życia informuje kierownika jednostki organizacyjnej powiatu właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby usamodzielnianej lub kierownika podmiotu, któremu powiat zlecił organizację wsparcia osób usamodzielnianych na podstawie art. 190, o wyborze opiekuna usamodzielnia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby.

I. Uzasadnienie merytoryczne

Obecny projekt zakłada, że inicjatywa w wyborze asystenta (opiekuna) leży wyłącznie po stronie wychowanka. Praktyka pokazuje jednak, że znaczna część młodzieży w pieczy zastępczej boryka się z deficytem bezpiecznych i stabilnych relacji z osobami dorosłymi. Pozostawienie tej kwestii bez systemowego wsparcia może prowadzić do paraliżu procesu usamodzielnienia już na starcie i dużych nierówności.

Proponowana zmiana nakłada na powiat obowiązek aktywnego wsparcia wychowanka poprzez przedstawienie mu zweryfikowanych i przeszkolonych kandydatów (tzw. asystentów zawodowych). Jednocześnie zachowano prawo do odmowy i ostatecznego wyboru, co jest kluczowe dla budowania relacji opartej na zaufaniu i uniknięcia narzucania asystenta drogą arbitralnej decyzji administracyjnej.

II. Propozycja zapisu legislacyjnego (nowelizacja art. 139e)

Art. 139e. 1) Osoba usamodzielniana, w terminie do 3 miesięcy od ukończenia przez nią 16. roku życia, informuje [..] o wyborze asystenta usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby;

2) W przypadku braku wskazania kandydata na asystenta usamodzielnienia w terminie, o którym mowa w ust. 1, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu [..] niezwłocznie rekomenduje osobie usamodzielnianej kandydatury osób posiadających uprawnienia i certyfikat, o którym mowa w art. 139f 1. ust. 4;

3) Rekomendacja, o której mowa w ust. 2, obejmuje przedstawienie co najmniej dwóch kandydatur, spośród których osoba usamodzielniana dokonuje swobodnego wyboru;

4) Przed dokonaniem wyboru, o którym mowa w ust. 3, powiat zapewnia osobie usamodzielnianej możliwość odbycia spotkań konsultacyjnych z rekomendowanymi kandydatami w celu zweryfikowania wzajemnych predyspozycji do współpracy.

Uwaga legislacyjna:

- **Zasada pomocniczości:** Przepis w pierwszej kolejności honoruje wybór własny wychowanka (ust. 1), a dopiero w razie jego braku uruchamia mechanizm wsparcia ze strony administracji publicznej (ust. 2).
- **Gwarancja podmiotowości:** Poprzez wymóg przedstawienia „co najmniej dwóch kandydatur" oraz wprowadzenie „spotkań konsultacyjnych", proces ten przestaje być czynnością czysto biurokratyczną, a staje się procesem budowania relacji.
- **Spójność systemowa:** Zapis o „osobach posiadających certyfikat" koreluje z postulatem profesjonalizacji tej funkcji i obowiązkiem budowania przez PCPR grupy certyfikowanych asystentów.

Standaryzacji funkcji Asystenta Usamodzielnienia, limitów opieki, wynagrodzeń oraz ewaluacji procesu (art. 139f, 139g, 139h, 145).

I. Uzasadnienie merytoryczne

Profesjonalizacja funkcji Asystenta Usamodzielnienia wymaga odejścia od modelu wolontariatu o charakterze czysto społecznym na rzecz modelu kompetencyjnego. Kluczowe jest wprowadzenie mechanizmu „warunkowości" (ang. *conditionality*), prawo do sprawowania funkcji oraz otrzymywania wynagrodzenia zostaje ściśle powiązane z posiadaniem aktualnego certyfikatu oraz stałym podnoszeniem kwalifikacji. Proponowane limity dla asystentów zawodowych (10-15 osób) zapewniają realność wsparcia, zapobiegając fikcyjności opieki w przypadku zbyt dużej liczby podopiecznych.

II. Propozycje zapisów legislacyjnych

1. Profesjonalizacja i progi wejścia (Nowy w art. 139f):

Art. 139f. 5a. Warunkiem pełnienia funkcji asystenta usamodzielnienia oraz pobierania z tego tytułu wynagrodzenia jest ukończenie szkolenia certyfikującego w wymiarze minimum X godzin dydaktycznych (X spotkań po X godz.), obejmującego obszary: psychologii rozwojowej, prawa rodzinnego, rynku pracy oraz zarządzania kryzysowego.

5b) Asystent usamodzielnienia jest obowiązany do recertyfikacji co 3 lata poprzez udział w szkoleniu doskonalącym. Niedopełnienie tego obowiązku skutkuje z mocy prawa wygaśnięciem uprawnienia do pełnienia funkcji i utratą prawa do wynagrodzenia.

2. Limity i wynagrodzenie

Art. 139j. 1) PCPR ma obowiązek zatrudnić asystentów usamodzielnienia na podstawie stosunku pracy (asystent zawodowy);

2) Liczba osób usamodzielnianych pozostających pod opieką jednego asystenta nie może przekraczać:

1. **10 osób** – w przypadku wychowanków w wieku od 16 do 19 lat;
2. **15 osób** – w przypadku wychowanków powyżej 20. roku życia.

3) Minimalne wynagrodzenie asystenta zawodowego wynosi 500 zł miesięcznie za każdą osobę usamodzielnianą;
4) Minimalne wynagrodzenie asystenta usamodzielnienia wynosi 300 zł miesięcznie za każdą osobę usamodzielnianą;
5) Rada Powiatu, w drodze uchwały, podwyższa wysokość wynagrodzenia, uzależniając je od stażu pracy asystenta, wyników ewaluacji procesu usamodzielnienia oraz poziomu uzyskanych kwalifikacji.

3. **Zadania asystenta i intensywność wsparcia (Zmiana w art. 139g):**

1) Do zadań asystenta usamodzielnienia należy w szczególności: [..]

2) osobisty kontakt z osobą usamodzielnianą, odbywany nie rzadziej niż:

a) **dwa razy w miesiącu** – wobec osób w wieku 16-19 lat,

b) **raz w miesiącu** – wobec osób powyżej 20. roku życia.

4. **Ewaluacja i przepływ informacji (Zmiana w art. 139h ust. 7-8):**

7a). Ewaluacja realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia odbywa się **nie rzadziej niż raz w roku**.

8) W przypadku, gdy ocena efektywności procesu usamodzielnienia wykaże, że osoba, która zakończyła proces, znajduje się w sytuacji kryzysowej, kierownik jednostki [..] ma obowiązek niezwłocznego przekazania tej informacji do właściwego ośrodka pomocy społecznej w celu wdrożenia niezbędnego wsparcia socjalnego.

5. **Warunki przyznawania pomocy (Zmiana w art. 145):**

1) [..] Warunkiem kontynuacji wypłaty pomocy na naukę jest dokonanie przez asystenta usamodzielnienia i PCPR corocznej weryfikacji efektywności przebiegu edukacji. W przypadku stwierdzenia braku realizacji założeń IPU w zakresie nauki lub jego fikcyjnego charakteru, wypłata świadczenia może zostać wstrzymana.

III. Przepisy przejściowe i delegacje

W projekcie ustawy po art. 74 dodaje się art. 74a w brzmieniu:

Osoby pełniące funkcję asystenta usamodzielnienia w dniu wejścia w życie ustawy są obowiązane do uzyskania certyfikatu, o którym mowa w art. 139f ust. 4, w terminie 24 miesiący od dnia wejścia w życie ustawy pod rygorem utraty prawa do wynagrodzenia.

Art. 139i (Wzory dokumentów): Minister właściwy do spraw rodziny zamieści jako wzory IPU oraz diagnozy (uwzględniające mapę relacji i 8 obszarów diagnostycznych) jako załączniki do rozporządzenia, o którym mowa w art. 139aa ust. 6 w terminie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Uwaga legislacyjna:

- **Synchronizacja:** Powiązanie wynagrodzenia z certyfikacją (2-letni okres przejściowy) jest poprawną techniką legislacyjną, dającą czas systemowi na przeszkolenie kadr.
- **Wzmocnienie IPU:** Przeniesienie obszarów z diagnozy do wzoru IPU (delegacja dla Ministra) zapewnia jednolitość dokumentacji w całym kraju, co zapobiega „rozmywaniu się" zadań asystenta.

- **Mechanizm osłonowy:** Nowy obowiązek informowania OPS o kryzysie wychowanka po zakończeniu procesu usamodzielnienia (ust. 8) domyka system, zapobiegając bezdomności i wykluczeniu osób, które teoretycznie „wypadły” już z pieczy.

Z wyrazami szacunku,

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Bartłomiej Jojczyk
Data: 2026.05.15 14:14:35 CEST

Bartłomiej Jojczyk
Prezes Zarządu Fundacji Dobrych Inicjatyw

w imieniu koalicji organizacji pozarządowych